

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Behandling i Formannskapet

Dato: 19.10.04 Sak: PS 0149/04

**HØRING AV NOU 2004:13: EN NY ARBEIDS- OG
VELFERDSFORVALTNING - OM
SAMORDNING EV AETAT, TRYGDEETAT OG SOSIALTJENESTEN**

Arkivsaksnummer: 04/01448

Saksbehandler: Vigdis Byre

Rådmannens forslag til vedtak:

Melhus kommune anbefaler en statlig modell.

Vedlegg:**Andre dokumenter i saken som ikke er vedlagt:**

Stortingsmelding 14 (2002-2003)

NOU 2004:13: En ny arbeids- og velferdsforvaltning – om samordning av Aetat, trygdeetat og sosialtjenesten

Saksutredning:**Vurdering:**

Forvaltningen av ytelser og tjenester innen arbeid, trygd og sosial tjenester er i dag organisert i tre etater. De tre etatene forvalter ulike regelverk og har forskjellig ansvar og oppgaver. Etatene forvalter til sammen 255 mrd.kroner. Tjenestene omfatter over 16000 årsverk. Halvparten av befolkningen er til enhver tid brukere av en eller flere av etatene.

Utvalget fremhever at det å bringe en større del av arbeidsstyrken inn i aktivt arbeid er hovedutfordringen for arbeidsmarkeds- og velferdspolitikken. Flere i arbeid og aktiv virksomhet og færre på trygd og sosial hjelp er derfor også et hovedmål for endringer i denne politikken. Dette fanges ikke opp i tilstrekkelig grad av dagens organisering av tjenestene. Utvalget konkluderer med utgangspunkt i det foran nevnte med at:

- Det er et klart reformbehov knyttet til målet om flere i arbeid og aktiv virksomhet og færre på trygd. Dagens organisering gir ikke tilstrekkelig kraft i arbeidet med å gjennomføre arbeidslinjen.
- Det er et klart reformbehov knyttet til brukerreting, først og fremst ved at dagens oppdeling av arbeids- og velferdsforvaltningen ikke reflekterer brukerens behov.
- Det ligger et potensial for effektivisering i en reorganisering av forvaltningen.

Utvalget sier selv om sitt arbeid at de har hatt fokus på organisering og behovet for en organisasjonsreform av arbeids- og velferdsforvaltning men påpeker at dette bare er ett av flere grep som må tas for å møte velferdsstatens utfordringer. Modellene som utvalget har presentert beskrives ut fra fem forhold som bør avklares på politisk nivå; mål, oppgaver, hvilke

Arbeids- og sosialdepartementet
Vedlegg
S.nr. 2004 10403 - 38

politiske nivå som skal være ansvarlig, hvordan det nasjonale politiske styringsbehovet skal ivaretas, inklusive statlig etaters tilknytningsform, og krav til førstelinjetjenesten.

I høringsbrevet fra departementet blir vi spesielt bedt om å vurdere samtlige modeller som utvalget drøfter, herunder synspunkt på :

- hva som kan være hensiktsmessig ansvarsfordeling mellom stat og kommune innenfor de ulike modeller
- målene for og organisering av førstelinjetjenesten.

Forutsetninger vi ser for at en samordning av Aetat, trygdeetat og sosialtjenesten skal gi forbedringer, uansett valg av modell.

- Felles sentral norm/sats for økonomisk sosialhjelp og en evt. arbeidssøkerstønad.
- Fast sentral beskrivelse av hva som skal medtas ved beregning av økonomisk stønad av inntekt og utgifter (kontantstøtte, barnetrygd, husleie, strøm etc.).
- Minstesatsene i trygdeytelsene (attføring og uførepensjon) må være så høye og stabile at det er mulig å leve av de.
- En evt. arbeidssøkerstønad må være så høy at det ikke blir behov for økonomisk sosialhjelp i tillegg.
- En sentral finansiering i bunnen av systemet.
- Kompetanse i behandling av mennesker med sammensatte behov. Respekt og ydmykhet for problemer som folk har. Dette må gjennomsyre hele den nye velferdsorganisasjonen, samme hvilket nivå ansvaret blir plassert
- En mer fleksibel holdning til behandling av arbeidssøkere. Muligheter for individuelle vurderinger/skjønn, ikke for firkantet og regelstyrt.
- Plassere ansvar ett sted – ansvarsdeling gir mulighet for å skyve oppgaver og ansvar mellom ulike ansvarsnivå.
- Avklare hvem som skal ha ansvaret for at flest mulig kommer i arbeid (helt eller delvis), og ha ansvaret for at brukeren får de tjenester som må være på plass for at vedkommende kommer på jobb. Sikre at brukere med sammensatte behov som krever individuell tilrettelegging får den hjelp de trenger for å mestre en jobb.
- Avklare hvem som har ansvar for/skal arbeide for at arbeidsgivere blir satt i stand til å ta i mot arbeidstakere som krever spesiell tilrettelegging.
- Felles IKT-løsning og tilpasset lovverk.

Alle de ulike modellene som utvalget presenterer er en organisering hvor ansvar er fordelt på flere nivå. Samordningen av ansvaret søkes ivaretatt gjennom en felles førstelinje. Dette fungerer godt for de fleste brukere, men det er bekymringsfullt når det gjelder brukere med sammensatte behov som må ha spesiell tilrettelegging og oppfølging for å klare en jobb (for eksempel rusmisbrukere, folk med psykiske lidelser etc). Dette er den brukergruppen det er vanskeligst å få til et godt samarbeid rundt i eksisterende organisering og som samtidig krever mest samordning.

Statlig arbeidslinjemodell og statlig enetatsmodell.

En samling av arbeid og velferd på statlig nivå er et positivt forslag ved at alle statlige virkemidler for de som er uten arbeid blir samlet under en ledelse. Men hvis det velges organisering med ansvarsdeling som i modell 1 og 3 (statlig arbeidslinje og statlig enetatsmodell) vil det fortsatt kunne bli for lettvindt å ekskludere de som faller utenom og sende de tilbake til kommunen. Det er ikke nok med en felles førstelinje (felles dør), totalansvaret innenfor den felles døren bør plasseres ett sted. Det er en fare for at brukerne av sosialtjenesten blir de samme.

Å plassere ansvaret ett sted mener vi er en forutsetning for å kunne oppnå en sikker effektiviseringsgevinst.

Samtidig ser vi at å flytte ansvaret kommunene (sosialtjenesten) har i dag til staten, vil kunne medføre at samarbeidet med de øvrige kommunale tjenester kommer i samme situasjon som sosialtjenesten er i dag, i forhold til de statlige etater. Det er uansett vanskelig med forskjellige fokusområder, forskjellige områder å bli målt på. En omorganisering og flytting/plassering av ansvar er likevel ikke nok, derfor mener vi at det er behov for å legge noen forutsetninger til grunn (jfr. eget pkt. om forutsetninger).

Kommunal arbeidslinjemodell og kommunemodell.

Ved å overføre mer ansvar til kommunene vil muligheten for ulik behandling kommuner imellom bli større. En slik modell vil kreve omorganisering og oppbygging av nye tjenester i kommunene. I tillegg vil en kommunal modell ville kreve at det på statsnivå må bygges opp et stort apparat for å ivareta et øket behov for sentral styring og kontroll (tilsyn).

Hvis en kommunal modell velges må også de forutsetninger vi har satt opp legges til grunn.

Konklusjon

Statlig arbeidslinjemodell og statlig enetatsmodell er positivt ved at arbeid og velferd på statlig nivå blir slått sammen og at det legges opp til en felles førstelinjetjeneste med andre etater og tjenester som naturlig hører sammen. Men vi mener denne modellen ikke gir noen forandring i forhold til å ta vare på brukere som krever spesiell tilrettelegging og oppfølging for å klare å komme seg på jobb/være i en jobb (for eksempel rusmisbrukere, mennesker med psykiske problemer etc). Når kommunene skal beholde ansvaret for sosialtjenesten som før blir det fortsatt en fare for at brukere som faller utenom blir gitt opp for lett og blir vurdert til å være et kommunalt ansvar.

På bakgrunn av dette foreslår vi at det arbeides med å utvikle en statlig enetatsmodell hvor flere av sosialtjenestens oppgaver legges under samme ansvarsnivå. Dette gjelder primært ansvar for brukere med sammensatte behov som trenger spesiell tilrettelegging selv og fra arbeidsgiver, og som må ha en tett oppfølging for å klare en jobbsituasjon.

Behandling i Formannskapet den 19.10.04

Behandling:

Innstillingen enst. vedtatt.

Vedtak:

Melhus kommune anbefaler en statlig modell.